

R.D. Laing ve Anti-Psikiyatrinin Yolları

Zbigniew Kotowicz

Çeviri: Beyza Konuk

ZBIGNIEW KOTOWICZ

The Philadelphia Association'da psikoterapistlik eğitimi aldı. Toplum terapisti olarak ve kendi özel muayenehanesinde çalıştı. Şimdi serbest bir yazar ve aynı zamanda *Fernando Pessoa: Voices of a Nomadic Soul* (*Göçebe Ruhun Sesleri*) kitabının müellifidir.

BEYZA KONUK

1996 yılında Bolu'da dünyaya geldi. Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji bölümünde lisans derecesini aldı. Eğitim, sağlık ve toplum ruh sağlığı kurumlarında yaptığı stajların ardından klinik psikolojiye ilgi duydu. İbn Haldun Üniversitesi'nde Klinik Psikoloji yüksek lisans programına başladı. Normal ve anormal tanımları, psikopatoloji kavramı, farklı yaşam biçimlerinde norm dışı anlayışı ve psikoterapi konularında uzmanlaşan Konuk, meslekî ve akademik çalışmalarını sürdürmektedir.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	11
1. BÖLÜM	
Giriş	13
2. BÖLÜM	
Bir Psikotiğin Dünyası	25
3. BÖLÜM	
Düğümler.....	47
4. BÖLÜM	
Kurtuluş Diyalektiği	77
5. BÖLÜM	
Psikiyatri ve Özgürlük.....	97
6. BÖLÜM	
Tepki ve Miras	119
KRONOLOJİ.....	157
KAYNAKÇA	161
DİZİN.....	169

1960'lı ve 1970'li yıllarda R.D. Laing'in ve anti-psikiyatri hareketiyle ilişkili olan diğerlerinin radikal ve vizyoner fikirleri, tanının bilimsel olarak anlamsız olduğu iddiasıyla psikiyatri kurumuna meydan okudu — onlara göre tanı yalnızca sosyal açıdan hoş karşılanmayan davranışı etiketlemenin bir yoluydu. Bu görüşler psikiyatri pratiğindeki düşüncelerde ve deliliğin anlamında bir devrim yarattı. *Bölünmüş Benlik*'ten *Düğüm*'e, Laing'in çalışmaları ve Kingsley Hall'deki terapi topluluğu Laing'in hemen herkes tarafından tanınmasını sağladı. Fakat on yıldan kısa bir süre sonra, ünlendiği gibi bir anda ortadan kayboldu.

R.D. Laing ve Anti-Psikiyatrinin Yolları, çağdaş bir perspektiften Laing'in çalışmalarının kapsamlı bir değerlendirmesini sunmaktadır. En üretken olduğu on yıla odaklanarak yazar, Laing'in teorik yazılarının gerekçelendirilmiş bir eleştirisini yapmaktadır ve ilk eserleri üzerinde etkili olan fenomenoloji ve varoluşçuluk ile kişilerarası iletişim çalışmalarına etki eden Amerikan aile etkileşimi araştırmalarını ve Sartre dâhil Laing'in düşüncesine tesir eden etkenlerin izini sürmektedir. Kitap aynı zamanda, deneysel bir terapi topluluğu olan Kingsley Hall'ü, Almanya'daki Sosyalist Hastalar Kolektifi ve İtalya'daki tüm psikiyatri sisteminin yeniden şekillendirilmesi gibi diğer anti-psikiyatri deneylerine paralel olarak ele almaktadır.

Zbigniew Kotowicz ayrıca Laing hakkındaki politik sağ ve soldan, feminizmden gelen; en az Laing'in kendisi kadar Laing "femoneminin" bir parçası olan çağdaş yorumlara da odaklanmaktadır. Laing'in çalışmalarını bağlamı içinde ele alarak onun günümüz psikoterapisinde ve psikiyatrisindeki önemine dair yeni ve gerekli bir yeniden değerlendirmeyi yapmaktadır.

Koşušta her geçen saatle birlikte hastalara duyduğu saygının yanı sıra, akıl sağlığını dış gerçeklikle kurulan ilişkiye bağlayan kayıtsız bilim anlayışına duyduğu iğrenme zorunlu olarak artıyordu. Bu iğrenme her saat, her dakika daha da arttı.

Dış gerçekliğin doğası yine muğlaktı. Bilim adamlarının, kadınlarının ve çocuklarının her biri, tıpkı öteki aydınlanmış gruplar gibi gerçekliğe teslim olmuştu. Dış gerçekliğin tanımını ya da kısaca ve basitçe gerçeklik tanımını, tanımlayıcının hassasiyetine göre eşitlenmişti. Ama hepsi, temas her ne kadar üstünkörü de olsa, gerçeklikle temasın ayrıcalıklı olduğunda hemfikirdi.

Bu anlamda, hastaların ciddi vakalarda olduğu gibi bütünüyle olmasa da temel açılardan gerçeklikle, sıradan insanın iptidai gerçekliğiyle “bağı kopmuş”tu. Tedavinin işlevi aradaki uçurumu kapamak, ıstırap içindekini kendi küçük özel zararlı pislik yığınından çıkarıp sağduyunun muhteşem dünyasına; akla yatkın şekilde yeniden merak edebileceği, sevmenin, nefret etmenin, istemenin, keyiflenmenin ve feryat edebilmenin paha biilmezliğine kavuşacağı ve aynı durumdaki insanların arasında kendini rahat bırakacağı dünyaya getirmekti.

Samuel Beckett, *Murphy*

TEŞEKKÜR

Bu metni ilk aŐamalarında kısmen ya da bütünüyle okuyan ve faydalı yorumlarını belirten herkese teŐekkürlerimi iletmek isterim: Madelyn Brewer, Duncan Brewer, Aldous Eveleigh, John Heaton, Lucy King, Anthony Rudolf ve Laurence Spurling. Sosyalist Hastalar Kolektifi'nin aktivitelere ilişkin bölümleri hazırlamamdaki yardımlarından ötürü Paris VIII (Vincennes) Üniversitesi eski öğretim görevlisi Sabine Cornille'e de teŐekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca Alec Jenner ve David Hewison'a hastaların kendine yardım gruplarına ilişkin benimle paylaŐtıkları bilgileri için Őükranlarımı sunuyorum.

Yazar ve yayıncı Samuel Beckett'in *Murhpy* eserinden alıntı yapılmasına müsaadeleri için Samuel Becket Estate ve The Calder Educational Trust, Londra'ya teşekkür eder; Calder Publications Limited, London. Copyright © Samuel Beckett 1938, 1963, 1977 and the Samuel Beckett Estate 1993. Published by Grove/Atlantic, Inc. in the US and Canada.

Kısaltmalar

BB	<i>Bölünmüş Benlik</i>
BÖ	<i>Benlik ve Ötekiler</i>
RV	<i>Reason and Violence. A Decade of Sartre's Philosophy. 1950-1960</i>
SMF	<i>Sanity, Madness and the Family</i>
IP	<i>Interpersonal Perception</i>
YP	<i>Yaşantının Politikası ve Cennet Kuşu</i>
AP	<i>Aile Politikaları</i>
D	<i>Düğünler</i>
WMF	<i>Wisdom Madness and Folly. The Making of a Psychiatrist</i>

(Yayınlarla ilişkin ayrıntılar Dizin'de bulunmaktadır.)

1. BÖLÜM

GİRİŞ

I

Ronald D. Laing gibi kısa bir süre içinde bilinirlik kazanmak bir entelektüel için oldukça nadirdir. Özellikle bu entelektüel bir psikiyatrist ise gerçekten ender bir olayla karşı karşıyız demektir. Laing, toplum nezdinde çok bilinen bir yer edinmişti. Hem profesyoneller hem de meslekten olmayan halk tarafından yaygın olarak okunmaktaydı. Hakkında kitaplar yazıldı, röportajları yayınlandı; çalışmalarına yapılan atıflara her yerde rastlanabilirdi. Çalışmaları neredeyse tüm önemli yabancı dillere çevrildi ve Laing tüm Avrupa'da ve Atlantik ötesinde duyulan bir ses hâline geldi.

Laing hassas bir noktaya parmak basmıştı. Kısaca ifade edilirse delilik söylemini deyim yerindeyse politikleştirmeye ve tinselleştirmeye çalıştı; bu süreçte toplumumuzu yöneten temel öğretileri anarşik biçimde sorguladı, hepsinden şüphe etti ve tümünü alaya aldı. Laing, sözümona normal ve deli arasında geçişler aradı; delilik ifadesinin insanoğlunun anlatımı olduğuna ve ancak insan yaşantısının bir parçası olarak ele alınırsa anlaşılabilirliğine hararetle bir şekilde inandı. Laing bir psikiyatrist, bir vizyoner ve genel anlamda gelişmekte olan kapitalist toplumun tüm